

Jelentés a Magyar Úszó Szövetség Elnöksége részére

(Bizalmas)

Tartalom

1. Eljárási rend	3
2. Jogszabályi környezet	4
2.1. Polgári-kártérítési jogi és személyiségi jogi szabályok	5
2.2. MÚSZ szabályzatok	5
2.3. Gyermek jogok	8
3. A gyermekek jogai és a sport	9
4. A bizonyítás eredményei	11
5. A vizsgálat tanulságainak összegzése	15
6. Javaslatok	15

1. Eljárási rend

A vizsgálat tárgya: A MÚSZ Elnökségének 1/2022 számú határozatával létrehozott Eseti Bizottság által a dr. Szilágyi Zoltán, mint a Stamina Testgyakorlók Klubja Sport Alapítvány (a továbbiakban Stamina Alapítvány) vezető tisztségviselőjével és edzőjével kapcsolatos panaszok kivizsgálása Szilágyi Liliána média nyilatkozata alapján.

A Bizottság tagjai:

dr. Papp Gábor bizottsági elnök
dr. Ugrin Tamás bizottsági tag
Danks Emese bizottsági tag
dr. Tausz Katalin bizottsági tag
Tornyosy Monika bizottsági tag

A Bizottság tagjai kijelentették, hogy az ügyben elfogulatlannak tekintik magukat.

A bizottság vizsgálati rendje és vizsgálati terve:

- a Bizottság tagjai a vizsgálatot titoktartási nyilatkozat hatálya alatt végezték el, ami kiterjedt a média és a MÚSZ minden tisztségviselője felé tett megnyilvánulásra is;
- az irányadó eljárási és anyagi jogi szabályok tisztázása;
- a bizottsági ülések rendje, részvételi kötelezettség, határozatképeség, jegyzőkönyvezés, jegyzőkönyv hitelesítés, munkarend;
- a MÚSZ szabályzataiban szereplő azon előírások, szabályok és normák meghatározása, amik megsértése megvalósul, amennyiben a bizottsági vizsgálat megalapozottnak találja a panaszokat;
- az ügyről tudomással bíró tanúk listájának összeállítása a panaszos és a panaszolt nyilatkozata vagy egyéb információk alapján, a tanúk meghallgatása, vagy írásbeli nyilatkozattételre való felhívása, ezek sorrendje;
- dr. Szilágyi Zoltán, Gyarmati Eszter, Szilágyi Liliána és Szilágyi Gerda meghallgatása vagy írásbeli nyilatkozattételre való felhívása;
- a Stamina Alapítvány jelenlegi versenyzőinek meghallgatása vagy írásbeli nyilatkozatra való felhívása, egyéb bizonyítékok számbevétele;
- kapcsolat a médiával, nyilatkozattételi rend és
- ajánlások megfogalmazása az Elnökség részére.

A nagyobb hatékonyság elérése érdekében a Bizottság az érintett sportolókat és tanúkat e-mail és/vagy telefon útján hívta meg a nyilatkozattételre, írásbeli értesítés helyett (kivételem dr. Szilágyi Zoltán és Szilágyi Gerda). A személyes meghallgatás helyett a Bizottság az online meghallgatás és az írásbeli nyilatkozattétel módszerét is alkalmazta.

A Bizottság határozatképességéhez 3 tag jelenléte volt minimálisan szükséges, a tanúk meghallgatásakor legalább 3 bizottsági tagnak kellett jelen lennie. A jelenlét online módon is elfogadott volt. Az üléseken, egy kivétellel, minden bizottsági tag jelen volt.

A sajtónak nyilatkozattételre a bizottsági vizsgálat alatt csak az elnök vált jogosulttá a MÚSZ Elnökével és a kommunikációért felelős személlyel történő egyeztetést követően. A vizsgálat lezárultáig érdeemben a Bizottság az ügygel kapcsolatban nem nyilatkozott.

A vallomásokról a jegyzőkönyv vezetése mellett - az érintettek beleegyező nyilatkozata alapján - hangrögzítés is készült. Az elkészült jegyzőkönyveket a Bizottság elektronikusan tárolja.

A Bizottság törekedett arra, hogy a legszélesebb körben információkat szerezzen a tárgyi ügyről, ezért további érdekelteket is meghallgatott, amikor a tényfeltárásban az így megszerzett információk segítségére lehettek.

Az ügyben érintett egyik peres fél átadta a Bizottság számára felhasználás céljából a Budapesti II. és III. ker. Bíróság 6.P.II.20.117/2017/53 számú I. fokú és a Fővárosi Törvényszék, 50.Pf.636.747/2019/9 számú II. fokú ítéletét, melyeket a Bizottság szintén felhasznált jelentése összeállításához.

A Bizottság előtt 10 tanú (volt és jelenlegi sportoló, edző, egyéb közreműködő) jelent meg vagy tett nyilatkozatot online, közöttük a Stamina Alapítvány néhány versenyzője, akik meghallgatását az érintett felek indítványozták.

A Bizottság értékelte a Stamina Alapítvány jelenlegi versenyzőinek dr. Szilágyi Zoltán által becsatolt írásos nyilatkozatát és megvizsgálta a nyilatkozatok keletkezésének körülményeit.

A Bizottság a meghallgatott tanúk, a panaszos és a panaszolt nyilatkozatai, továbbá a rendelkezésre álló okiratok mérlegelésével alakította ki egyhangú döntésen nyugvó álláspontját.

2. Jogszabályi környezet

A Bizottság eljárására a Sporttörvény, a MÚSZ Alapszabálya, Szervezeti és Működési Szabályzata az irányadó.

A Bizottság az eljárási rendjét maga alakította ki.

2.1. Polgári-kártérítési jogi és személyiségi jogi szabályok

Ptk. 2:42. § [A személyiségi jogok általános védelme]

(1) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy törvény és mások jogainak korlátai között személyiségét, így különösen a magán- és családi élet, az otthon, a másokkal való - bármilyen módon, illetve eszközzel történő - kapcsolattartás és a jóhírnév tiszteletben tartásához való jogát szabadon érvényesíthesse, és hogy abban őt senki ne gátolja.

(2) Az emberi méltóságot és az abból fakadó személyiségi jogokat mindenki köteles tiszteletben tartani. A személyiségi jogok e törvény védelme alatt állnak.

2:43. § [Nevesített személyiségi jogok]

A személyiségi jogok sérelmét jelenti különösen

- a) az élet, a testi épség és az egészség megsértése;
- b) a személyes szabadság, a magánélet, a magánlakás megsértése;
- c) a személy hátrányos megkülönböztetése;
- d) a becsület és a jóhírnév megsértése;

2:53. § [Kártérítési felelősség]

Aki személyiségi jogainak megsértéséből eredően kárt szenved, a jogellenesen okozott károkért való felelősség szabályai szerint követelheti a jogsértőtől kárának megtérítését.

2.2. MÚSZ szabályzatok

A MÚSZ Etikai és Gyermekvédelmi Szabályzata¹ határozza meg azokat az alapelveket, amik szerint a sportszakembereknek/edzőknek, illetve a szülőknek viselkedniük kell.

5. §

Sportszakemberek etikai kötelességei

(1) Sportszakemberek általános kötelességei:

- a) Minden körülmények között a sportoló jólétét, egészségét, biztonságát tartják szem előtt, akár a szakmai fejlődése felett is.
- b) Minden körülmények között betartják a MÚSZ etikai kódexében foglaltakat, különös képen a gyerekekkel kapcsolatos viselkedési szabályokat.
- c) A sportolót, annak méltósága és jogainak tiszteletben tartása mellett nevelik, edzik.
- d) Viselkedésükkel és szakmai tevékenységükkel magas színvonalat képviselnek.
- e) Mindenki felé tisztelettel, méltósággal viselkednek és egyenlő bánásmódban részesítenek, elismerve a sportolók egyéni képességeit,
- f) Semmiféle diszkriminációt, hátrányos megkülönböztetést nem tartanak elfogadhatónak,
- g) A sportolókat a fair play szellemében nevelik.

¹ <https://musz.hu/dokumentumok/szabalyzatok/>

(2) Edzők (oktatók) további kötelességei:

- a) A MÚSZ tagszervezeteinek összes edzője szakmailag képesített, akik szakmailag folyamatosan továbbképzik magukat, valamint tisztában vannak a gyerekek szükségleteiről, jogairól és gyermekvédelmi alapismeretekről.
- b) Az edzések feladatait és nehézségét, a versenyző korosztályának, készségeinek és képességeinek megfelelően állítja össze.
- c) Az edzéseken figyelembe veszi az egyéni különbségeket, így minden sportoló felé olyan elvárásokat támaszt, ami a fejlődését szolgálja, és amelyet képes megvalósítani.
- d) A sportoló aktuális fizikai és lelki állapotát mindig figyelembe veszi.
- e) Nem élhet vissza tekintélyével a sportolóval szemben, nem alázhatja meg, nem bántalmazhatja sem fizikálisan, sem verbálisan. Ha felmerül a gyermekbántalmazás bármely formájának a gyanúja, azt késedelem nélkül jelzi a MÚSZ gyermekvédelmi felelősének.
- f) Kerüli az edzések során a trágárságot, a közönséges beszédet,
- g) Az edzéseken az edző a fiatalokra figyel, minden figyelmet elterelő eszközt távol tart magától (mobiltelefon stb.), ha annak nincs funkciója az edzésen.
- h) Tisztában van azzal, hogy az edző példakép is a sportoló számára. Viselkedésével és életvezetésével példát nyújt a sportolónak (nem eszik edzésen, a sportoló jelenlétében nem dohányzik és nem folytat előtűk kicsapongó életet, és a közösségi médiákban és fórumokon ennek megfelelően kommunikál).
- i) Versenyeken tudásának és figyelmének maximumát adja, amennyiben ebben akadályoztatva van, vagy nem tud jelen lenni gondoskodik megfelelő helyettesítésről és a lehetőségekhez mérten előre jelzi azt a sportolók felé.
- j) Edzéstervet készít és szakmailag megalapozott célokat tűz ki a versenyző elé, amelyeket szükség esetén módosít.
- k) Biztosítja, hogy a sportoló a megfelelő időben értesüljön az edzésekről, versenyekről és a változásokról, az előre meghatározott kommunikációs csatornákon.
- l) Értesíti a szülőket minden olyan információról, amely a fiatal életébe változásokat hozhat, illetve tudatja velük mindazokat a viselkedési formákat, amelyek károsak lehetnek a sportolóra nézve.
- m) Bizonyos időszakonként fogadóórákat tart, ahol személyesen jelez vissza a szülőknél. A fogadóórán kívül is a szülő rendelkezésére áll, arra előre egyeztetett időpontban.
- n) Ismeri és alkalmazza a sérült sportolók igényeit és visszatérésük sajátosságait. A sérült sportolók rehabilitációját nyomon követi és gondoskodik a visszatérés után a megfelelő felkészítésről, valamint konzultál a sportoló gyógykezelését végző szakemberrel.
- o) Kialakít olyan kommunikációs csatornákat, ahol szükség esetén napi kapcsolatot tud fenntartani, a magánélet tiszteletben tartása és meghatározott keretek között.
- ö) Új tagok integrációját biztosítja.
- p) Az eredmények alapján nem kivételezik, tisztában van a fejlődés ütemének különbözőségeivel.
- q) A szülőktől nem fogadhat el semmi féle anyagi támogatást, vagy ajándékot - ami a vesztegetés kategóriájába tartozhat - és ami által a sportoló több előnyben részesülhet az edzések és a versenyek során.

(3) A sportszakemberek súlyos kötelezettségzegései:

- a) versenyzőjét a 4. §-ban meghatározott cselekmények vagy magatartásformák

- valamelyikére felbújtja, arra tanácsot ad, abban közreműködik,
- b) sportoló, más sportszakember irányában sportszakemberhez méltatlan magatartást tanúsít,
 - c) a munkavégzés során (edzés, edzőtábor, verseny) sportszakemberként drogot, vagy alkoholt fogyaszt, vagy ezek fogyasztására mást felbújt,
 - d) népszerűségének kihasználásával a sportág vagy saját hírnevéhez méltatlan magatartást tanúsít,
 - e) szakembertársai eredményeit, tevékenységét méltánytalanul becsméri.

A szülőkre vonatkozó kötelezettség:

7.§

Szülők / törvényes képviselők etikai kötelessége

- (1) a) Az edzésre időben eljuttatni és az edzés végén elvinni a gyereket. Amennyiben ebben akadályoztatva van, azt az edzőnek időben jelezni.
 - b) A gyermeket az edzéséhez megfelelő felszereléssel ellátni, amennyiben ebben akadályoztatva van, azt az edzőnek jelezni.
 - c) Ha a gyermeket korábban kell elhozni az edzésről, vagy más megy érte, azt időben, előre jelezni az edzőnek. Ez utóbbi esetben, az elhozó nevét is közölni.
 - d) Támogatni az edző munkáját, elfogadni sportszakmai döntéseit és biztosítani az edző-sportoló bizalmi kapcsolatát.
 - e) Ha kérdéseket fogalmaz meg az edzővel és annak munkájával, vagy eredményességével kapcsolatban, személyesen az edzőhöz fordulni, arra egyeztetett időpontban.
 - f) Az edzővel kapcsolatos negatív visszajelzések, a gyerek-edző kapcsolatot alááshatják, ami a fiatal sportoló teljesítményének a romlásához vezethet ezért elfogadja a klub hitvallását, sportszakmai céljait, valamint az edző edzéstervét.
 - g) Jelzi az edző felé mindazokat a helyzeteket, amelyek a gyermek életében kiemelten fontosak lehetnek, amelyek kihathatnak a teljesítményére (a magánélet tiszteletben tartása mellett).
 - h) Ösztönzi gyermekét az uszodai szabályok betartására.
 - i) Az uszoda területén kerüli a káromkodást, a hangoskodást a nem oda illő magatartást.
 - j) A medence környékét kerüli, oda csak külön engedéllyel – edzői, stb. – vagy vészhelyzetben léphet be.
 - k) Biztosítja gyermeke szükségleteit az egészséges táplálkozás terén és meghallgatja az edző, vagy a táplálkozás szakértő tanácsait / javaslatait, amennyiben ebben akadályoztatva van, azt az edzőnek jelzi.
 - l) Támogatja gyermekét a sportolás élvezetében és tehetsége/szorgalma szerinti fejlődésének elérésében.
- (2) További kötelezettsége a versenyeken versenyző gyermekek esetében:
- a.) A nézőtérén ülve, a gyermek versenye alatt érzelmeit megfelelő módon kezeli és minden téren törekedni arra, hogy ezzel is példát mutasson a többi szülő számára.
 - b.) Tisztában van azzal, hogy a edző/bíró minősítése rossz fényt vet a gyereke, csapatra, ami miatt hátrányba is kerülhetnek, éppen ezért nem minősíti őket.
 - c.) Tisztában van azzal, hogy a nem megfelelő szülői szurkolói viselkedés a gyermekében szorongást okozhat, ami a teljesítménye rovására is mehet,

hosszabb távon kiégéshez is vezethet.

d.) A versenyek alatt bátorító és pozitív visszajelzésekkel támogatja gyermekét és csapatát, amivel elősegíti a sportolói öntudat fejlődését.

e.) Jó kapcsolatot alakít ki a többi szülővel és kerüli az ellenfél szüleivel, szurkolóival való konfliktust.

f.) Kerüli a gyermekének adott instrukciókat a versenyek alatt, mert azok zavart és rossz döntéseket okozhatnak a fiatalban, különösen, ha az az edzői instrukcióval ellentétes.

g.) A versenyek után hagy időt mind a gyermekének, mind az edzőknek, hogy feldolgozzák az élményt. A versenyek utáni közvetlen kiértékelés a legtöbb fiatal számára szorongást okoz.

2.3. Gyermek jogok

1989. november 20-án fogadták el a Gyermek jogairól szóló ENSZ egyezményt (a továbbiakban Egyezmény), ami az 1991. évi LXIV. törvénnyel a magyar belső jog részévé vált.

Az Egyezmény 1. cikkének értelmében „(...) gyermek az a személy, aki tizennyolcadik életévét nem töltötte be, kivéve, ha a reá alkalmazandó jogszabályok értelmében nagykorúságát már korábban eléri.”

A 19. cikk kimondja: „1. Az Egyezményben részes államok megtesznek minden arra alkalmas, törvényhozási, közigazgatási, szociális és nevelési intézkedést, hogy megvédjék a gyermeket az erőszak, a támadás, a fizikai és lelki durvaság, az elhagyás vagy az elhanyagolás, a rossz bánásmód vagy a kizsákmányolás - ideértve a nemi erőszakot is - bármilyen formájától mindaddig, amíg szüleinek vagy valamelyik szülőjének, illetőleg törvényes képviselőjének vagy képviselőinek, vagy bármely más olyan személynek, akinél elhelyezték, felügyelete alatt áll.

2. Ezek a védelmi intézkedések szükség szerint olyan hatékony eljárásokat foglalnak magukban, amelyek a gyermek és gondviselői számára szükségesek szociális programok létrehozását teszik lehetővé, továbbá a fentebb leírt rossz bánásmód eseteiben hozzájárulnak a cselekmény felismeréséhez, bejelentéséhez, a jelentés illetékes helyre juttatásához, vizsgálatához, kezeléséhez és az esetek figyelemmel kíséréséhez; szükség szerint magukban foglalják a bírói beavatkozással kapcsolatos eljárást is.”

Ezen alapelvre építve a 1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról Gyvt. 6. § (5) és (5a) bekezdése kimondja: „(5)* **A gyermeknek joga van emberi méltósága tiszteletben tartásához, a bántalmazással - fizikai, szexuális vagy lelki erőszakkal -, az elhanyagolással és az információs ártalommal szembeni védelemhez. A gyermek nem vethető alá kínzásnak, testi fenyegetésnek és más kegyetlen, embertelen vagy megalázó büntetésnek, illetve bánásmódnak.**

(5a)* A gyermeknek joga van ahhoz, hogy a védelme érdekében eljáró szakemberek - különösen a gyermek bántalmazásának felismerése és megszüntetése érdekében - egységes elvek és módszertan alkalmazásával járjanak el.”

A 2011. évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről 46. § (2) szerint „(2) A gyermek, a tanuló személyiségét, emberi méltóságát és jogait tiszteletben kell tartani, és védelmet kell számára biztosítani fizikai és lelki erőszakkal szemben. A gyermek és a tanuló nem vethető alá testi és lelki fenyegetésnek, kínzásnak, kegyetlen, embertelen, megalázó büntetésnek vagy bánásmódnak.”

3. A gyermekek jogai és a sport

A gyerekeknek joguk van az életkoruknak megfelelő játékokra és a rekreációs célú tevékenységekre. (Egyezmény 31. cikk) Az UNICEF kutatóközpontjának egy 2019-es jelentése szerint²: „A sport hathatós eszköz arra, hogy a gyerekek a személyes és társas életük fejlődését elősegítő tevékenységben vegyenek részt és kibontakoztathassák a bennük rejlő lehetőségeket. A gyerekek számára – köztük a legmarginalizáltabb helyzetben lévők számára is – már legfiatalabb koruktól kezdve a sport lehetőséget teremt arra, hogy fejlesszék fizikai képességeiket és egészségi állapotukat, társas kapcsolataikat, vezetői készségeiket, tanuljanak és szórakozzanak.” (2. old.)

Az Egyezmény végrehajtásának monitorozásáért felelős, 18 független szakértőből álló ENSZ Gyermekjogi Bizottságának 2006-ban kiadott 8. Átfogó Kommentárja szerint³: Testi fenyegetés „... minden büntetés, amelyben fizikai erőt használnak azzal a szándékkal, hogy valamilyen mértékű fájdalmat vagy kényelmetlenséget okozzanak, bármilyen enyhe legyen is az. A legtöbb esetben megütik („megpofozzák”, „megcsapják”, „elfenekelik”) a gyereket kézzel vagy más eszközzel – ostorral, pálcával, szíjjal, cipővel, fakanállal stb. Lehet rúgás, a gyerek megrázása, taszigálása, karmolás, csípés, haj- vagy fülhúzás, a gyermek kényelmetlen testhelyzetben maradásra kényszerítése, égetés, forrázás, nyelésre kényszerítés. (...) Ráadásul léteznek más, az Egyezménnyel összeegyeztethetetlen durva és megalázó nem-fizikai formái is a büntetésnek. Ide tartozik például az olyan büntetés, ami lealacsonyító, megalázó, befeketítő, bűnbakká tesz, fenyegeti, megijeszti vagy gúny tárgyává teszi a gyermeket.”

A 2011-ben megfogalmazott újabb, 13. számú átfogó kommentár szerint⁴ is az erőszak nem csupán fizikai formákat ölthet és nem csupán szándékos cselekvés lehet. Erőszak az elhanyagolás vagy a pszichológiai bántalmazás is. „Nincs kivétel. A Bizottság következetesen fenntartja az álláspontját, a gyermekekkel szembeni erőszak bármely formája, legyen az enyhe is, elfogadhatatlan.”

² Getting into the Game Understanding the evidence for child-focused sport for development (2019) Barca Foundation – UNICEF <https://www.unicef-irc.org/article/1900-participation-in-sport-can-improve-childrens-learning-and-skills-development.html>

³ General comment no. 8 (2006)

The right of the child to protection from corporal punishment and other cruel or degrading forms of punishment https://tbinternet.ohchr.org/_layouts/15/treatybodyexternal/TBSearch.aspx?DocTypeID=11&Lang=en&TreatyID=5 4. old.

⁴ General comment No. 13 (2011) The right of the child to freedom from all forms of violence

https://tbinternet.ohchr.org/_layouts/15/treatybodyexternal/TBSearch.aspx?DocTypeID=11&Lang=en&TreatyID=54, 8., 9. old.

Meg is határozzák, hogy mi számít mentális erőszaknak:

- a) A gyermekkel folytatott tartós káros interakciók, például annak közvetítése a gyermek felé, hogy értéktelen, nem szeretik, nem kívánt, veszélyeztetett, vagy csak annyit ér, hogy kielégítse mások igényeit;
- b) megijesztés, terrorizálás, fenyegetés; kizsákmányolás és lealjasítás; mellőzés és elutasítás; izolálás, figyelmen kívül hagyás és kivételezés;**
- c) az érzelmi érzékenység elutasítása; a mentális egészség, az egészségügyi és oktatási szükségletek figyelmen kívül hagyása;**
- d) sértegetés, kigúnyolás, megalázás, ócsárlás, kigúnyolás és a gyermek érzéseinek a megsértése;⁵**
- e) családon belüli erőszaknak kitévés;
- f) bezárás, elkülönítés vagy megalázó, lealacsonyító fogva tartási körülmények;
- g) felnőttek vagy más gyermekek általi pszichológiai bántalmazás és szexuális beleértve annak információs és kommunikációs technológiák (ICT) által elkövetett formáit is, mint például a mobil telefon és az internet (cyberbullying)."

Pszichológia szempontból a sportoló teljesítménye nem választható el attól, hogy mi történik a környezetében, milyen hatások érik otthon vagy az iskolában, és hogy ezeket miként képes feldolgozni, szükség esetén a negatívumokkal megküzdeni. A bántalmazások is ide sorolhatók, melyek az edző, szülő, vagy akár kortárs részéről is érhetik a sportolót és sokáig rejtve maradhatnak. A bántalmazók pszichéje a pszichológia által jól körülírt jellegzetességgel bír és törekvéseik is egészen hasonló módon nyilvánulhatnak meg. A bántalmazásokat hagyományosan szóbeli, fizikai, testi, szexuális és gazdasági vonatkozásban értelmezzük. Vannak olyan bántalmazások is, melyek „titkát” a sírba viszi magával a bántalmazott (leginkább a szexuális abúzus esetében).

Jellemzően ciklikusan jelennek meg ezek az események és legtöbbször hosszabb távon magukban hordozzák a reményt, hogy a bántalmazott megmenekül és a bántalmazások megszűnnek. A bántalmazott lelke eközben jelentős változásokon megy át, akárcsak a realitásészlelése. Sokáig felmenti és szükség esetén akár körömszakadtáig védelmezi is bántalmazóját. Önmagát is óvja a bántalmazás szemben azzal, hogy igyekszik nem tudomást venni arról, akkor is, ha már felismeri jelenlétét. Súlyos szégyenérzetet, szorongást élhet meg, miközben vágyik a szeretetre, az elismerésre, a figyelemre. Ez a sportolók esetében sincs másképp, illetve a teljesítménykényszer miatt még jobban háttérbe szorulhat magának az énnel a védelme. Gyakran előfordul, hogy valaki már-már eljut a segítség kérésig, mégis visszafordul ezen az úton, hiszen alapvetően szereti és megbízik bántalmazójában. Úgy érzi, hogy hosszútávon a javát szolgálják a pillanatnyi bántások, büntetések, esetleges

⁵ a Bizottság kiemelési

megalázások, és ezt is kommunikálják felé. Emellett fél a szeretet, illetve az eredményességet biztosító személy elvesztésétől, sokszor egyre fokozódó haragjától, fenyegetéseitől is. A bántalmazott végül elszigetelődik és egyedül marad a bántalmazóval mindaddig, amíg legtöbbször valakinek a segítségével nem talál rá a kiútra. Ezt a valakit azonban jellemzően nem könnyű megtalálni, mivel a gyermek, vagy fiatal bizalma az őt körülvevő felnőttekben egyetemesen is meginoghat, hiszen a bántalmazást is olyan embertől szenvedte el, akiben alapvetően és sokszor feltétel nélkül megbízott.

Van olyan esemény, ami már egyetlen alkalommal, és van, ami folyamatos jelenlétével traumatizál, a későbbiekben akár un. poszttraumatikus stressz zavart is kialakítva. A lelki terhek sokszor a hormon- és immunrendszeren keresztül, akár pszichoszomatikus betegségeket is okozva gyakran értelmezhetők a személyiség ellen való totális támadásként. Súlyos és hosszútávú mentális zavarok jöhetnek így létre és maradhatnak fenn évtizedeken keresztül, mint például egy személyiségzavar. Sokat hallunk ma az un. transzgenerációs traumaátvitelről is, ami okán a szülő által megélt traumák a későbbiekben a gyermekeikre is negatív hatással lehetnek, vagyis nemcsak az egyén, hanem családtagjai is érintetteké válnak.

A törvényi szabályozás, illetve az intézményrendszer kiépülése önmagában nem elég. A jogtudatosság hiánya, a megtorlástól való félelem miatt nagyon kevesen keresnek segítséget. A felmérések szerint a házi orvosok, a család, a barátok, a szomszédok is sokszor hallgatnak, nem tesznek bejelentést. Magyarországon a családra szigorúan magánügyként gondolunk, ez pedig alapvetően így is van rendjén. Azonban amikor valaki rendszeresen ki van téve a testi és/vagy lelki erőszaknak, folyamatos rettegésben él, az már nem magánügy. Az alapvető jogok és társadalmi normák is sérülnek ilyenkor.

A Bizottság pontosan meghatározta saját hatáskörét és kifejezte, hogy csak annyiban hivatott vizsgálni a családon belül erőszak esetleges megvalósulását, amennyiben az elítélendő magatartások beleilleszthetők a **MÚSZ szabályrendszerébe, azaz tiltják a sportvezetők, az edzők és a szülők helytelen magtartását a versenyzői közegekben, a versenyzők és kifejezetten a fiatalok versenyzők előtt.**

4. A bizonyítás eredményei

A Bizottság által vizsgált időszak a 2000-es évek közepétől a mai napig tart. Ez az időszak alapvetően két részre bontható: az első rész 2016. márciusig terjed, míg a második az ezt követő időszak.

A Bizottság által meghallgatott személyektől – sportolók, edzők, pszichológus – elsődlegesen azzal kapcsolatban vártunk válaszokat, hogy milyen volt Szilágyi Liliánának az édesapjához fűződő kapcsolata. E körben a Bizottság kizárólag azokat a tényeket igyekezett megvizsgálni és értékelni, amik a Magyar Úszó Szövetség számára relevánsak.

A Bizottság elvi élel leszögezi, hogy a családon belüli erőszak nem képezi vizsgálatának tárgyát csak annyiban, amennyiben a családon belül erőszak olyan személyek és olyan körülmények között valósul meg, **amelyek nyilvánvalóan veszélyeztetik a MÚSZ keretein belül sportoló fiatal vagy felnőtt korú sportolót és a kifogásolható cselekményeket olyan személy követi**

el, akire - mint edzőre, vagy sportvezetőre – irányadóak a MÚSZ etikai vagy gyerekvédelmi szabályai.

E körben a Bizottság megállapította, hogy dr. Szilágyi Zoltán – bár a vizsgált időszakban saját állítása szerint nem volt egyetlen egyesület bejelentett és akkreditált úszóedzője vagy sportvezetője sem, - magatartásával a kívülállók részére olyan benyomást keltett, mintha edzőként és/vagy sportvezetőként tevékenykedne az edzéseken és a versenyeken. Az viszont nyilvánvaló, hogy Szilágyi Liliána igazolt versenyző volt és jelenleg is az, akit megillet az általános jogvédelem mellett a MÚSZ vonatkozó szabályai által nyújtott védelem is.

dr. Szilágyi Zoltán a fenti állítással egybehangzóan a személyes meghallgatása során is azt állította, hogy sem edzőként, sem sportvezetőként nem tevékenykedett Szilágyi Liliána mellett. A Bizottság ezen állítás vizsgálata során beszerezte a MÚSZ illetékes szervétől a 2014-es Dohai Rövidpályás VB, a 2015-ös Kazanyi VB és a 2015-ös Netanyai Rövidpályás EB akkreditációs listáját, amelyből megállapította, hogy dr. Szilágyi Zoltán mindhárom versenyen, mint edző vett részt. dr. Szilágyi Zoltán tehát a fenti kérdésben nem a valóságnak megfelelően nyilatkozott. Ezt a körülményt a Bizottság dr. Szilágyi Zoltán vallomása során tett szavahihetősége körében is értékelte.

2018. november 9. napjától dr. Szilágyi Zoltánt, mint a Stamina Alapítvány képviselőjét hivatalosan is sportvezetőnek kell tekinteni.

A fentiek alapján a Bizottság az ítéletben is jelzett durva agresszív magatartást is vizsgálat tárgyává tette, mint a MÚSZ szabályzataiban meghatározott alanyok közötti cselekményt.

A Bizottság irányadónak tekintette a rendelkezésére bocsátott első- és másodfokú ítéletek megállapításait, figyelemmel arra is, hogy a másodfokon jogerőre emelkedett határozat az elsőfokú bíróság ítéletét helyben hagyta.

A bíróság megállapította, hogy dr. Szilágyi Zoltán Szilágyi Liliána irányába tettelegességgig elmenő agresszív magatartást tanúsított, továbbá megállapította, hogy dr. Szilágyi Zoltán kisebbik gyermeke, Szilágyi Gerda fejlődését veszélyezteti.

Mivel ezek jogerős bírósági megállapítások, ezért a Bizottság ezeket nem is vitathatta.

A Bizottság meghallgatta Szilágyi Liliánát, aki azt állította, hogy édesapja részéről a fizikai bántalmazás folyamatos volt, egy uszodán belüli konkrét bántalmazásról is beszámolt.

Szilágyi Liliána a Bizottság előtt megismételte a sajtóban megjelenteket, és megerősítette a 2016. március 14-én történt súlyos bántalmazás tényét. Elmondása szerint ekkor édesapja nagyon megverte, fojtogatta.

Arról is beszámolt, hogy 2016-ig az összes fizetését az édesapja kapta meg, és a folyósító egyesület csak Liliána kérésére kezdte el a saját számlájára utalni a juttatásokat.

Állítása szerint 2016-ig „mozdulni nem tudott” édesapja nélkül, az úszással kapcsolatos szakmai irányításába folyamatosan beleszólt, mindenhol ott volt. Szilágyi Liliána elmondása szerint a mai napig fél édesapjától és aggódik testvéréért, Gerdáért.

A Bizottság meghallgatta Szilágyi Liliána édesanyját, Gyarmati Esztert, aki a lánya által elmondottakkal messzemenőig egyetértett, a lányát ért bántalmazás tényét megerősítette. Gyarmati Eszter elmondta, hogy Szilágyi Zoltán őt is bántalmazta, akkor is, amikor Szilágyi Liliánával várandós volt.

A Bizottság meghallgatta dr. Szilágyi Zoltánt is. Dr. Szilágyi Zoltán elmondta, mindig is segíteni próbálta Szilágyi Liliána pályafutását, ennek érdekében mindent megtett.

Azt is kijelentette, hogy soha nem volt Liliána edzője. Ez az állítása a fenti tények ismeretében hamisnak bizonyult.

Dr. Szilágyi Zoltán szerint, amit Szilágyi Liliána állít az teljes mértékben hazugság, soha nem bántalmazta és nem került sor semmilyen szexuális visszaélésre sem. Dr. Szilágyi Zoltán Gyarmati Eszter bántalmazását is tagadta. Szilágyi Liliánával hat éve nem találkozott, vele jelenleg semmilyen kapcsolata nincs.

Szilágyi Gerda a Bizottság előtt úgy nyilatkozott, hogy sok segítséget kap édesapjától, az élsport mellett még egyetemre is jár. Nincs jó viszonyban testvérével, Szilágyi Liliánával és az összes vitás kérdésben édesapjával ért egyet. Véleménye szerint Szilágyi Liliána állításai mögött az influenszerkedés áll, ami álláspontja szerint igencsak jövedelmező.

A Bizottság, ahogy már szó volt róla, meghallgatott több, a Szilágyi Liliána és édesapja kapcsolatát ismerő személyt is – közöttük a Stamina Alapítvány jelenlegi versenyzőit, edzőjét, valamint válogatott versenyzőket – továbbá meghallgatta korábbi neves edzőit, és sor került Szilágyi Liliánának 2015-ben és 2016-ban megbízott pszichológusa meghallgatására is.

Ezen személyek közül többeknek már 2016-ban beszámolt Szilágyi Liliána a fojtogatásos bántalmazás tényéről. Szilágyi Liliána egyik volt edzője úgy fogalmazott, hogy Szilágyi Liliána a fojtogatás és az otthonról történő elköltözést követően a téboly határán volt.

Egy másik válogatottbéli versenyzőtárs a meghallgatáson sírva fakadt és szemmel láthatóan még most is, közel hat évvel az eseményeket követően, erőteljes megrázkódtatást okozott neki annak felidézése, amikor 2016-ban Szilágyi Liliána beszámolt neki az apja általi bántalmazásról.

Külön kiemeli a Bizottság Szilágyi Liliána akkori pszichológusának közlését, akinek a 2016. márciusi bántalmazásról szintén beszámolt Szilágyi Liliána.

Volt olyan versenyzőtárs is, aki a bántalmazásról csak néhány év elteltével szerzett tudomást, szintén Szilágyi Liliánától.

Szilágyi Liliána egy korábbi edzője megerősítette Szilágyi Liliána azon elmondását is, hogy Szilágyi Liliána folyamatosan panaszkodott, hogy pénzt nem kap, pénzügyeit édesapja kezeli, noha már elmúlt 18 éves.

A testi és lelki bántalmazás ténye a sértettet súlyosan visszavetette a versenyzésben és a felkészülésben, de hasonló lelki traumát szenvedett el az a versenyzőtárs is, aki már 2016-ban tudomást szerzett Szilágyi Liliána bántalmazásáról.

Szilágyi Liliána elmondta, hogy édesapja szexuálisan is bántalmazta, de a Bizottság az ilyen típusú bántalmazást a megfelelő eszközök hiányában nem tudta vizsgálni.

A Bizottság eljárása során észlelte, hogy hivatalosan dr. Szilágyi Zoltán soha nem volt Szilágyi Liliána edzője, ugyanakkor a Bizottság számára ismeretlen okból lehetővé vált, hogy a versenyeket közvetlenül megelőzően és a versenyek alatt is folyamatosan a lánya közvetlen közelében tartózkodjon, őt - több hivatalos edzőt is munkájában zavarva - utasításokkal lássa el. Volt olyan szövetségi edző, aki megdöbbenve számolt be arról, hogy amíg ő az olimpián a lelátóról nézte tanítványa, Szilágyi Liliána versenyét, addig dr. Szilágyi Zoltán, mint szülő a medence széléről látta el tanácsokkal a lányát. Az edzői tevékenység végzését támasztja alá a fentiekben beszerzett, különböző versenyekre szóló edzői akkreditáció is.

Volt olyan válogatott versenyző, aki könnyek között emlékezett arra az általa indokoltan zavarónak nevezett körülményre, hogy a verseny előtt a szállodai szobájukba, ahol Szilágyi Liliána a szobatársa volt, dr. Szilágyi Zoltán saját szobakártyával bármikor bemehetett, volt olyan eset is, hogy ő félig meztelenül tartózkodott a szobában, ennek ellenére dr. Szilágyi Zoltán huzamosabb ideig a szobában tartózkodott, vagy nem tudott kijönni a mosdóból, mert a ruháit a szobában hagyta, ahol dr. Szilágyi Zoltán magát láthatóan nem zavartatva folyamatosan tartózkodott.

Összességében megállapítható, hogy a történeteket, nem csupán Szilágyi Liliána és Gyarmati Eszter, de több tanú is hitelesen, meggyőző erővel, erős érzelmi átéléssel adta elő. Így a Bizottságban az a meggyőződés és egységes álláspont alakult ki, hogy ezen személyek vallomásai teljes mértékben alátámasztották a jogerős bírósági ítéletben tett azon megállapítást, hogy dr. Szilágyi Zoltán tettelegességig elmenő agresszív magatartást tanúsított Szilágyi Liliánával szemben.

A Bizottság álláspontja szerint tehát annak ellenére, hogy dr. Szilágyi Zoltán nem volt hivatalosan lánya, Szilágyi Liliána edzője, valójában a versenyek előtti, közbeni folyamatos részvétellel, szakmai utasításokkal részt vett Szilágyi Liliána szakmai felkészítésében és versenyeztetésében, ennél fogva a 2016-ot megelőző időszakban is ugyanazok az etikai normák és elvárások vonatkoztak rá, amiket a Magyar Úszó Szövetség minden versenyzővel, sportvezetővel és edzővel szemben elvár.

A dr. Szilágyi Zoltán által a Bizottság részére eljuttatott versenyzői nyilatkozatokkal kapcsolatban (ami a sajtóban közlemény formájában is megjelent) a Bizottság a nyilatkozatot aláíró egyik személyt meghallgatta, aki úgy nyilatkozott, hogy a nyilatkozat aláírásakor azt közölték velük, így vele is, hogy azért kell a nyilatkozatot aláírniuk, hogy a Stamina Alapítvány részéről további személyeknek ne kelljen a Bizottság előtt megjelenni. Arról a tanúnak nem volt tudomása, hogy a nyilatkozatukat nyilvánosságra hozzák. Ennek ellenére a nyilatkozatban foglaltakat fenntartotta.

Az aláírt nyilatkozatok egyébként egységesen arról adnak számot, hogy a versenyzők jól érzik magukat az egyesületben, dr. Szilágyi Zoltán részéről semmilyen bántalmazást nem tapasztalnak és bár nem ő az edző, az egyesületben tőle rendszeres szakmai útmutatást kapnak.

5. A vizsgálat tanulságainak összegzése

A Bizottságnak - mivel erre sem felhatalmazása, sem lehetősége nincs - nem képezte és nem is képezhette feladatát az ügy büntetőjogi szempontból történő vizsgálata és értékelése.

A szexuális jellegű bántalmazás vagy zaklatás vizsgálatára a Bizottságnak megfelelő eszközök hiányában nem volt lehetősége.

A Bizottság tagjainak egyhangú álláspontja szerint a dr. Szilágyi Zoltán részéről Szilágyi Liliána és Gyarmati Eszter sértettek ellen, a becsatolt bírósági ítéletben körülírt bántalmazó magatartásokat a sértettek és több tanú oly módon erősítette meg, hogy az állítások valóságtartamával kapcsolatban a Bizottság tagjaiban kétség nem merült fel.

Az ügyet a Bizottság az erőszak minden formájának elítélése mellett, etikai vétségként is értékeli.

A Bizottság leszögezi, a testi- és lelki bántalmazásra utaló módszerek sértik az emberi méltóságot, ellentmondanak az 1991-óta Magyarországon is hatályos gyermekjogi egyezmény alapelveinek, a MÚSZ szabályzatainak, valamint maradandó lelki sérüléseket okozhatnak a felnőtt életre .

6. Javaslatok

A Szilágyi ügy számos tanulságot tartalmaz, ami a szülők korábban jelzett kötelezettségeit is érinti.

A testi és lelki erőszak vonatkozásában a MÚSZ-nak zéró toleranciát kell alkalmaznia, történjen az erőszak az edzésen, az uszodatérben, vagy bárhol máshol, így akár a családon belül.

A Bizottság javasolja, **hogy a sportvezetők – első sorban az edzők – folyamatosan kísérik figyelemmel azokat a szülői magatartásokat, amik a fiatalkorú, de akár a felnőtt versenyzőket is károsan érintik.**

Az edzőknek kötelességük jelentéssel élni a MÚSZ gyermekvédelmi szervei felé abban az esetben, ha a sportoló által mutatott testi, vagy lelki jelzések olyan szülői magatartásokra utalnak, amelyek veszélyeztethetik a sportoló személyiségét, testi és lelki fejlődését, esetleg családon belüli erőszakra utalhatnak.

Az edzőket oktatásban kell részesíteni, hogy a sportolók esetében felismerjék azokat a jeleket, amik a fenti erőszakos cselekményekre utalnak és a gyerekvédelmi szervek felé alkalmazott jelzőrendszert az edzői jelzések fogadására is alkalmassá kell tenni.

A káros szülői befolyást, a túlzott szülői jelenlétet meg kell akadályozni, ha az károsan hat a sportoló testi és lelki fejlődésére, vagy sportteljesítményére. Az edzőnek folyamatosan figyelemmel kell kísérnie a káros és túlzott szülői közreműködést és ha ilyen tapasztal, jelentenie kell a gyermekvédelmi felelős felé.

A Bizottság javasolja, hogy Elnökség fordítson nagyobb figyelmet a megfelelő akkreditáció szabályainak betartására. Ugyanezen szabályokat és ellenőrzéseket valamennyi olyan szülőre is ki kell terjeszteni, akinek versenyeken, vagy edzésen való jelenléti jogosultsága nem tisztázott.

A gyermekvédelmi felelős jelenlegi hatáskörét javasoljuk kiszélesíteni, hogy a felnőtt sportolók ellen elkövetett bántalmazásokkal is foglalkozhasson, a Gyermekvédelmi Bizottság aktív szakmai közreműködésével.

A jelentés alapján bármely további eljárás megindításához a MÚSZ Elnökségének döntése szükséges.

2022. március 16.